

Раева Ч.Т.

МУЛЬТИМЕДИА ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН САБАКТА КОЛДОНУУ МЕТОДИКАСЫ

Раева Ч.Т.

МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МУЛЬТИМЕДИЙНОЙ ТЕХНОЛОГИИ НА УРОКАХ

Ch.T. Raeva

TECHNIQUE OF USING MULTIMEDIA TECHNOLOGY IN THE CLASSROOM

УДК: 37.013

Азыркы учурда мугалимдер сабакта презентацияларды колдонууда, бирок кээ бири талапка жооп бербейт. Бул макалада окуу процессине презентацияны иштеп чыгуунун принциптери жана талаптары каралды. Андан сырткары компьютердик технологияны окутуу процессинде колдонуунун артыкчылыгы көрсөтүлдү.

Негизги сөздөр: презентация, мультимедиа, көрсөтмөлүүлүк, принциптер, талаптар, Presentation TO Video Converter программасы.

На сегодняшний день учителями практикуется использование презентаций во время занятий, при этом некоторые из них не отвечают основным требованиям. В данной статье рассмотрены принципы и требования разработки презентационного материала к обучающему процессу. Также приведены преимущества компьютерной технологии в обучающем процессе.

Ключевые слова: презентация, мультимедиа, демонстрация, принципы, требования, программа Presentation TO Video Converter.

For today, teachers practice the use of presentations during classes, while some of them do not meet the basic requirements. In this article, the principles and requirements for the development of presentation material for the learning process are examined. The advantages of computer technology in the learning process are also given.

Key words: presentation, multimedia, demonstration, principles, requirements, Presentation TO Video Converter.

Жалпы маанидеги башталыштарды жашоого киргизүү дайыма жооптуу болгондуктан, компьютердик технологияларды окутуу жана билим берүүдө кеңири пайдалануу системалуу изилдөөлөрдү талап кылууда. Компьютердик технологияларды объективдүү жана субъективдүү (мектептерде керектүү техниканын жоктугу, компьютердик класстан мугалимдердин пайдалануу мүмкүнчүлүгүнүн төмөндүгү, мугалим техникалык каражаттарды колдоно албайт, компьютердик технологияларды колдонуу менен сабакка даярдануу өтө көп убактысын алат) себептердин негизинде мугалимдер өздөрүнүн сабактарына компьютерди колдонууга жакшы көңүл бурбай келишүүдө.

Окуу процессин компьютердик технологиянын жардамында ишке ашырууда мугалимдин кандайдыр бир функциясы компьютерге жүктөлөт. Мугалим жана окуучу үчүн традициялуу окутууга караганда жаңы мүмкүнчүлүктөрдү жана артыкчылыктарды берет.

Компьютерди окуу процессинде колдонууда мугалим үчүн төмөндөгүдөй мүмкүнчүлүктөр ачылат:

- өзүнүн тажрыйбасын жеңил жайылтат;
- ар кандай категориядагы окуучуларга жеке мамиле жасоого б.а. окуу процессин жекелештирүүгө мүмкүнчүлүк алат;
- демонстрациялык моделдөөнү колдонуу менен берүүчү материалдын санын кыскартууга болот;
- компьютерди машыктыруучу катары колдонуу менен, окуучулардын ар түрдүү билгичтиктерин жана көндүмдөрүн калыптандырат;
- окуучулардын билимдерин үзгүлтүксүз текшерүүгө мүмкүнчүлүк түзүлөт;

Окуучу компьютерди колдонуу менен:

- ар бир окуучу өзүнүн темпинде иштөөгө мүмкүнчүлүк алат;
- өзүнүн даярдыгынын деңгээлинде материалды окуйт;
- өтүлгөн материалга кайрадан кайрылуусуна, жардам алуусуна, каалаган жерден окуу процессин аяктоосуна жана улантуусуна шарт түзүлөт;
- психологиялык мүнөздөгү тоскоолдуктарды оңой жеңүүгө мүмкүнчүлүк.

Бардык эле нерсени эки тараптуу, тагыраак айтканда, оң жана терс өңүттөн кароо керек. Компьютердик технологиялардын биздин жашоо турмушубузга тийгизген таасиринин абдан күчтүүлүгүн өз башыбыздан кечирип жатабыз. Ал эми терс жактары да бар экендигин белгилеп кетүү керек. Компьютерде өтө көп убакыт отуруу баланын психологиялык өзгөрүүсүнө таасир этет, компьютерге көз карандылыкты пайда кылат, окуучунун сүйлөө речин төмөндөтөт, окуучунун ойлонуусун, логикалык ой-жүгүртүүсүн чектеп, элементардык оозеки эсептөөлөрдү жүргүзүүгө жөндөмсүз кылып коёт.

Компьютерди терс таасиринен сактоо үчүн окуучуларга алдын ала компьютерде иштөөнүн эрежелери менен тааныштырып, компьютерде иштөө убактыларынын чегин эскертүү зарыл.

Сабакта компьютердик технологияларды колдонууда жаш өзгөчөлүгүн, компьютердик класстардын гигиеналык талаптарга жооп бере тургандыгын, балдардын компьютерде отуруу убактысындагы

чектөөлөрдү эске алуу керек. Компьютерде иштөөнүн жаш өзгөчөлүгүнө карата убактысы [1]:

- 1-4- класстын окуучулары 15 мин;
- 5-7- класстын окуучулары 20 мин;
- 8-9- класстын окуучулары үчүн 25 мин;
- 10-11- класстын окуучулары үчүн 30 мин.

Ар бир мугалим компьютерди колдонуп өтүлүүчү сабакты иштеп чыгууда төмөнкүдөй суроолорду аныктап алуусу зарыл.

1. Кандай темаларды өтүүдө жана кайсы дидактикалык маселелерди чечүүдө компьютерди колдонууга болот;

2. Компьютердик тапшырмаларды түзүүдө жана аткарууда кайсы программалык каражаттарды колдонуу максатка ылайыктуу;

3. Окуучулардын компьютер менен иштөөдө кайсы билгичтиктери алдын ала калыптануусу керек;

4. Компьютердик сабакты кантип уюштуруу керек?

Компьютерди көрсөтмө каражат катары колдонууда мультимедиялык программаларды (Microsoft Power Point, Camtasia Studio, Movie Maker) колдонуу максатка ылайыктуу. Компьютердик презентацияларды түзүү жана колдонуу актуалдуу проблемалардын бири катарында турат. Компьютер азыркы убакта үн жана видео менен иштөөгө, анимацияларды колдонууга, мультимедиялык презентацияларды түзүүгө мүмкүнчүлүк түздү.

В. Волков мультимедиялык презентациялардын билим берүүдөгү артыкчылыгын белгилеп: “Окуучулардын көрсөтмөлүү-образдуу ойлору өтө күчтүү, ошондуктан аларды окутууда сапаттуу иллюстративдик материалдарды колдонуу менен көрүү, угуу, эмоционалдык жана элестетүүлөрүн гана эмес өздөштүрүүнүн жаңы процесстерин өркүндөтүүгө шарт түзүү керек” - деген оюн айтат [2].

Бирок презентацияларды түзүүдө жалпы дидактиканын принциптерине таянуу зарыл андан сырткары Т.И. Сергеева жана А. Чернявская [3] төмөнкү принциптерди сунуштайт:

- илимийлүүлүк - компьютердин жардамында гана берүүдө эффективдүү болуучу материалды камтуусу керек;

- көрсөтмөлүүлүк принциби – моделдердин ортосундагы байланыштар, алардын касиеттери башка түс, үн, күйүп-өчүү сыяктуу өзгөчөлөнүп берилиши шарт.

Окутууда көрсөтмөлүүлүктү колдонууда кээ бир талаптарды аткаруу керек:

- көрсөтмөлүүлүктү чеги менен керектүү учурда пайдалануу;

- окуучулардын иштөө чыгармачылыгын өнүктүрүүгө багыт берүү;

- демонстрацияланган көрсөтмө өтүлгөн материалдын мазмунуна дал келүүсү керек;

- иллюстрацияны көрсөтүүдө негизгисин бөлүп

даана көрсөтүү.

Слайддарды түзүүдө төмөнкү педагогикалык шарттарга баш ийүү керек:

- слайдда сөздөр мүмкүн болушунча аз санда болушу керек;

- слайдда негизги гана материал берилиши керек, б.а. аныктама, терминдер, окуучулар дептерге жазып алуучу керектүү материалдар;

- тамгалардын өлчөмү акыркы партада отурган окуучуга так көрүнө тургандай тандалышы керек;

- сүрөттөр, фотографиялар, чиймелер, иллюстрациялык материалдар экрандын толук бетин жабышы керек;

- слайддарды көрүү үчүн жетиштүү убакыт берүү керек б.а. материалды толук окууга, керектүү жерин жазып алууга, сүрөттөргө толук анализ жүргүзүүгө жетишүүсү керек;

- үндүк коштоолор да балдардын табитине жараша тандалыш керек;

- фон, тамгалардын түсү балдардын көзүн чарчатпай тургандай тандоо.

А. Мирская жана Т. Сергеева [4] фон менен тамганын шайкеш келүүчү түстөрүн сунуштайт:

фон	тамга
жашыл	ак
ачык көгүш	кара
көк же кара	ак
кара	жашыл, кызыл, көк

Кадимки эле Power Point программасында түзүлгөн презентацияга үндүк эффект кошуу үчүн атайын Presentation TO Video Converter программасын колдонууга болот. Интерфейси жөнөкөй, PowerPoint программасынын презентацияларын AVI, ASF, WMV, MPEG, VOB, MP4 форматтагы видео ролик кылууга шарт түзөт.

Мультимедиа каражаттарын окуу процессинде колдонуу үчүн методикалык максат аргументтүү болушу керек, ошондой эле компьютерди пайдаланып сабак өтүү традициялуу сабакка караганда эффективдүү болушу керек.

Адабияттар:

1. СанПин 2.2.2/2.4.1340-03 или Санитарные правила и нормы для защиты человека [Текст] / [Электронный ресурс]: www/cntd.ru/san_pin.
2. Волков В. Современная мультимедиа // Компьютер - ИНФО, 1999.
3. Сергеева Т.И. Дидактические требования к компьютерным обучающим программам. [Текст] / Т.И. Сергеева, А.Чернявская. // Информатика и образование. -1988. - №1. С. 48-51.
4. Мирская А. Обучающие программы оценивает практика [Текст] / Мирская А., Сергеева Т. // Информатика и образование. -1987. -№6.

Рецензент: к.п.н., доцент Шайланова М.М.